

SAMEN NAAR EEN ROOKVRIJ TERREIN

Stappenplan

Wil jij je terrein rookvrij maken of stappen zetten in die richting? Met dit stappenplan kun je aan de slag. Specifiek voor [sportterreinen](#), [kinderboerderijen](#), [speelterreinen](#) in een gemeente en [jeugdverenigingen](#) werden er specifieke stappenplannen ontwikkeld. Deze kan je terugvinden op www.generatierookvrij.be.

Een rookvrij terrein past in een breder rookbeleid, gebaseerd op vier strategieën, namelijk educatie, omgevingsinterventies, afspraken en regels en zorg en begeleiding. Lees meer op www.gezondleven.be.

Door het rookvrij maken van je terrein werk je mee aan een Generatie Rookvrij. Meer informatie op www.generatierookvrij.be.

Samen naar een rookvrij terrein – stappenplan

Deze publicatie is een realisatie van het Vlaams Instituut Gezond Leven met de steun van de Vlaamse overheid.

AUTEURS:

Dries Vandenbempt

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Vlaams Instituut Gezond Leven vzw
Linda De Boeck
Gustave Schildknechtstraat 9
1020 Brussel

© 2018, Vlaams Instituut Gezond Leven vzw. All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor educatieve, pedagogische en sociale doeleinden die geen commercieel oogmerk hebben, mag al het materiaal vrij gebruikt worden mits correcte bronvermelding van deze publicatie.

Gezondleven.be

Inhoud

4

Inleiding

6

Stap 1: creëer draagvlak

8

Stap 2: breng de
beginsituatie
in kaart

11

Stap 3: bepaal
prioriteiten
en doelstellingen

12

Stap 4: werk
acties uit

16

Stap 5: voer
acties uit

17

Stap 6: evalueer
en stuur bij

19

Stap 7: veranker
in het beleid

20

Bijlagen

Inleiding

Dit stappenplan wordt gelanceerd met een aantal pilootprojecten met organisaties in verschillende gemeenten. Nieuwsgierig naar praktijkervaringen van collega-bestuursleden, trainers, vrijwilligers of ouders? Schrijf je in voor de nieuwsbrief op www.generatierookvrij.be om op de hoogte te blijven.

Wat is een rookvrij terrein?

Een rookvrij terrein houdt in dat er niet gerookt wordt op het hele terrein (eventueel met uitzondering van rookzones uit het zicht van kinderen). Concreet:

- › Er wordt niet gerookt op het hele terrein, zowel binnen als buiten (eventueel met uitzondering van een rookzone uit het zicht van kinderen).
- › Iedereen houdt zich aan de afspraken voor een rookvrij terrein. Alle medewerkers, leden, vrijwilligers, trainers, coördinatoren, ouders, bezoekers, leveranciers ...
- › Bordjes of andere signalisatie geven aan dat het terrein rookvrij is. De rookvrije afspraken staan in het reglement.
- › Ook de e-sigaret valt onder deze afspraken. Dat vergemakkelijkt de naleving van de afspraken en zorgt voor duidelijkheid.

Een rookvrij terrein wordt aanbevolen. Is volledig rookvrij nog niet haalbaar? Neem dan alvast een stap richting een rookvrij terrein.

Waarom een rookvrij terrein?

In afgesloten ruimten is roken wettelijk niet toegelaten. Buiten mag dat wel, ook als er veel kinderen en jongeren een groot deel van hun tijd daar doorbrengen. Kinderen kopiëren gedrag. Zeker van mensen naar wie ze opkijken.

Als kinderen volwassenen zien roken, dan wekt dat de indruk dat roken normaal is en aangenaam kan zijn. Dat roken misschien wel een onderdeel van het leven is, in plaats van een dodelijke verslaving. Door je terrein rookvrij te maken, ook buiten, geef je kinderen het goede voorbeeld en maak je hen weerbaarder om later zelf niet te beginnen roken. Meer redenen om te kiezen voor een rookvrij terrein vind je in de argumentatiefiche op www.generatierookvrij.be.

Steentje bijdragen aan een Generatie Rookvrij

Met het rookvrij maken van je terrein of met een eerste stap in die richting draag je bij aan een Generatie Rookvrij. Deze beweging werkt toe naar een samenleving waar kinderen kunnen opgroeien zonder blootgesteld te worden aan tabaksrook en de verleidingen om te beginnen roken.

Elke week worden honderden minderjarigen verslaafd aan roken. Ieder kind is er een te veel. Door samen het goede voorbeeld te geven en de omgeving waar kinderen komen rookvrij te maken, kunnen we ervoor zorgen dat kinderen niet in de verleiding komen. Iedereen kan daar een steentje aan bijdragen.

Op de website van Generatie Rookvrij zijn materialen beschikbaar die je kunt gebruiken om je terrein rookvrij te maken of om de eerste stappen in die richting te zetten.

Gebruik het logo van Generatie Rookvrij en geef aan dat jij meewerkt aan een rookvrije generatie voor kinderen en jongeren.

Ga je voor een rookvrij terrein, eventueel met enkele rookzones die zich uit het zicht van kinderen en jongeren bevinden? Vraag dan het label aan. Dit label kan je gebruiken om te laten zien dat je terrein rookvrij is. Zie ook bijlage 1.

Lees meer op www.generatierookvrij.be.

Rookvrij in 7 stappen

In 7 stappen maak je je terrein rookvrij, of zet je alvast één stap in die richting. In bijlage 2 vind je een lijst waar je de stappen die je hebt doorlopen, kunt afvinken. De stappen zijn:

STAPPENPLAN GEZOND LEVEN

© VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN 2018

Stap 1: Creëer draagvlak

Je wilt je steentje bijdragen om kinderen rookvrij te laten opgroeien, zonder de verleidingen van tabak. Je wilt stappen zetten naar een rookvrij terrein. Dat is fantastisch. Voor je aan de slag gaat, is het belangrijk om draagvlak te creëren en zo veel mogelijk steun te krijgen van iedereen. Want met een beetje steun krijg je zoveel meer gedaan! Een breed draagvlak zorgt ervoor dat:

- › iedereen zich gehoord en betrokken voelt;
- › iedereen gemotiveerd is om voor een rookvrij terrein te gaan;
- › het project een vaste plaats krijgt en het echt 'leeft'.

Hoe draagvlak creëren?

Leg uit waarom je wilt gaan voor een rookvrij terrein.

Door aan verschillende mensen uit te leggen waarom je wilt gaan voor een rookvrij terrein, zorg je ervoor dat er een breed draagvlak is. Dat zal de handhaving en het proces vergemakkelijken. Leg uit dat je kinderen op die manier het goede voorbeeld geeft en iedereen een gezonde omgeving wil geven.

Als je uitleg geeft en zelf overtuigd bent van een rookvrij terrein, dan zullen mensen het belang ervan inzien en er zelf ook stappen voor willen zetten. Maak gebruik van de argumentatiefiche op www.generatierookvrij.be. Daarin vind je verschillende redenen en veelgestelde vragen die je kunnen helpen om mensen warm te maken om mee te doen.

Welke personen spreek je aan? Denk onder meer aan:

Bestuur van de vereniging of eigenaars van het terrein

Zij spelen een cruciale rol. Zij beslissen om stappen te zetten naar een rookvrij terrein.

Wat kun je doen om hen te overtuigen?

- › Stuur een brief, mail of bericht naar de voorzitter, enkele leden van het bestuur... Een voorbeeldmail kun je terugvinden op www.generatierookvrij.be.
- › Geef op een bestuursvergadering een presentatie met argumentatie over het rookvrij maken van je terrein. Er is een presentatie beschikbaar op www.generatierookvrij.be om je daarbij te helpen.
- › Vraag een persoonlijk gesprek aan bij je vereniging of bij de eigenaars van het terrein.
- › Deel een voorbeeld van een ander soortgelijk terrein dat rookvrij is. Verschillende voorbeelden vind je terug op de [website van Generatie Rookvrij](http://www.generatierookvrij.be).

Medewerkers, vrijwilligers, internen

In een vereniging, op een terrein zijn veel mensen actief. Ook zij moeten mee zijn met het verhaal van het rookvrije terrein. Want zij zullen belangrijke figuren worden bij het naleven van de afspraken die gemaakt worden rond het rookvrij terrein. Het is belangrijk dat zij het goede voorbeeld geven. Wat kun je doen om hen te overtuigen?

- › Organiseer een **infoavond**. Hier kun je dezelfde **presentatie** geven als voor de bestuursvergadering.
- › **Stuur hen een mail of bericht** met de argumentatie wat er van hen verwacht wordt. Een voorbeeldmail kun je terugvinden op www.generatierookvrij.be.
- › Voer een persoonlijk **gesprek** waarin je de redenen om rookvrij te worden aanhaalt.

Bezoekers en externen

De steun van bezoekers en externen je zeker ook gebruiken. Zij zullen de nieuwe afspraken ook moeten naleven. Overtuig ook hen om mee te stappen in dit verhaal.

Wat kun je doen om hen te overtuigen?

- › Stuur een **brief, mail of bericht** met de afspraken, de motivatie daarvoor en wat er van hen verwacht wordt.
- › Voer een persoonlijk **gesprek tijdens activiteiten**

Tips bij het creëren van draagvlak voor een rookvrij terrein

- › Communicatie is de sleutel tot succes. Benader het onderwerp positief. Spreek altijd van 'rookvrij' en niet van een rookverbod. Koppel altijd terug naar de reden waarom je voor rookvrij gaat en verwijs naar Generatie Rookvrij: we willen kinderen en jongeren het goede voorbeeld geven. Want kinderen kopiëren gedrag, ook roken. Je kunt daarvoor ook de argumentenfiche gebruiken die je terugvindt op www.generatierookvrij.be.
- › Luister naar de feedback van sceptici en gebruik die om je aanpak te verbeteren.
- › Draagvlak creëren doe je niet in één dag. Je zult ongetwijfeld weerstand ondervinden, maar dat is absoluut geen reden om op te geven. Neem je tijd.
- › Sluit aan bij een bestaand beleid.

Je bent klaar om stappen te zetten richting een rookvrij terrein

Wil je stappen zetten richting een rookvrij terrein? Dan kun je starten.

Is er de capaciteit, dan kun je een werkgroep oprichten met enkele enthousiastelingen die hun schouders eronder willen zetten. Probeer in deze groep een mix te hebben... Is dat niet mogelijk? Dan kun je dit ook als vast agendapunt zetten op een bestaand overleg.

Stap 2: Breng de beginsituatie in kaart

In deze stap ga je na wat er nodig is om tot een rookvrij terrein te komen. Heb je al iets gedaan in het verleden rond roken? Wat heb je daaruit geleerd? Zo doe je gerichte acties en haal je het gewenste resultaat.

Verzamel meningen

Niet iedereen zal even enthousiast zijn over een rookvrij terrein. Verzamel daarom de meningen van verschillende betrokkenen. Wat denken zij van een rookvrij terrein?

Meningen kun je op verschillende manieren verzamelen. Enkele mogelijkheden:

- › Ga eens praten met een aantal bezoekers, medewerkers, vrijwilligers... Bijvoorbeeld tijdens de pauze van activiteiten.
- › Vraag tijdens een overleg naar de meningen.

Het sjabloon kan je helpen om de meningen op te lijsten:

Wat leeft er bij ons?

Schrijf op door wie, waar en wanneer er vooral gerookt wordt. (Bekijk zeker ook eens waar er veel peuken liggen.)

Hoe staat men tegenover het rookvrij maken van het terrein (eventueel met rookzones)?

Wat zijn de belangrijkste vragen die we kregen over het rookvrij maken van het terrein?

De vragen komen van...	Deze vraag was:

Wat zijn veelgehoorde bezwaren?

De bezwaren komen van ...	Deze bezwaren waren:

Wat zijn veelgehoorde positieve reacties?

De positieve reacties komen van...	De positieve reacties:

Wat doe je al?

Het kan zijn dat je al iets doet rond roken. Maak daarvan een korte olijsting. Zo kun je zien hoever je staat en welke acties je kunt ondernemen. Schrijf ze in het onderstaande sjabloon. Deze vragen kunnen je helpen bij het invullen van het sjabloon:

- › Heb je afspraken over roken op het terrein of tijdens activiteiten?
- › Hangen er affiches of posters op die roken ontmoedigen? Of is er signalisatie om niet te roken op rookvrije plaatsen?
- › Zijn de asbakken rond het terrein weggenomen of is er een aparte, duidelijk aangeduide rookzone?
- › Worden medewerkers, vrijwilligers... gestimuleerd om het goede voorbeeld te geven met betrekking tot roken?

Waar staan we vandaag?

De huidige afspraken rond roken:

Beschrijf of kopieer hier de huidige afspraken of het huidige beleid rond roken:

Welke acties hebben we al ondernomen?

Schrijf voor jezelf kort op wat je geleerd hebt uit dingen die je in het verleden gedaan hebt. Hou daar rekening mee als je nieuwe acties opzet.

Stap 3: Bepaal prioriteiten en doelstellingen

Het is niet verstandig om halsoverkop je terrein rookvrij te maken. Wat is er nodig om het goed aan te pakken?

Wat wil je bereiken? Formuleer doelstellingen

Ben je klaar om direct te gaan voor een volledig rookvrij terrein (met eventueel rookzones uit het zicht van kinderen)? Dan kun je het onderstaande voorbeeld van een doelstelling gebruiken.

Hoofddoelstelling:

Vanaf [datum] maakt [naam terrein] zijn terreinen rookvrij. Kinderen kopiëren gedrag, ook rookgedrag. Daarom vragen we om op heel het terrein / op heel het terrein met uitzondering van de aangeduide rookzones niet te roken (ook geen e-sigaretten). Deze afspraak is van toepassing 24 uur per dag en 7 dagen per week voor iedereen die het terrein betreedt. Zo worden onze kinderen niet blootgesteld aan rook en wordt roken voor hen minder aantrekkelijk.

Als je graat voor een rookvrij terrein, dan kan je het label van Generatie Rookvrij aan vragen. Lees er meer over in bijlage 1.

Heb je gemerkt in stap 2 dat een volledig rookvrij terrein nog niet haalbaar is? Zet dan een eerste stap in de goede richting. Deze eerste stap wordt dan je doelstelling:

- › een rookvrij weekend of rookvrij evenement
- › niet roken tijdens activiteiten gericht op kinderen
- › niet roken in kledij van de vereniging
- › niet roken in het bijzijn van kinderen en jongeren
- › ...

Let daarbij wel op dat je de doelstelling kunt meten (bv. elke activiteit). Maak de doelstelling ook tijdsgebonden (bv. vanaf 1 september). Zo kan je de doelstelling later evalueren.

Stap 4: Werk acties uit

Nu krijgt jouw rookvrije terrein echt vorm.

Welke acties onderneem je om de doelstelling van stap 3 te realiseren? Om de kans op het halen van de doelstelling zo groot mogelijk te maken, kun je het best voor een mix van verschillende acties kiezen. Die acties zijn:

Maak nieuwe afspraken over rookvrij zijn

- › Stel nieuwe afspraken op. Kies voor duidelijke afspraken, bij voorkeur zonder uitzonderingen. Duidelijke afspraken communiceren gemakkelijker en worden beter nageleefd.
- › Als je wilt, kun je de afspraken ook nog eens afdrukken bij medewerkers, bezoekers... Bijvoorbeeld op een algemene vergadering, tijdens de pauze van activiteiten.
- › Heb je een reglement? Neem de nieuwe afspraken rond roken daarin op. Je kan hiervoor de doelstelling in stap 3 voor gebruiken.

Spreek een procedure af voor handhaving

Wat als iemand zich niet aan de nieuwe afspraak houdt? Denk daar vooraf over na.

- › Leg vooraf vast wie de rokers aanspreekt. Leg medewerkers, vrijwilligers, bestuursleden ... uit welke rol ze hebben in het aanspreken van mensen en hoe ze dat kunnen doen. Dat kan via een agendapunt op een overleg of via mail gecommuniceerd worden. Besteed hier de eerste weken na de invoering extra tijd en aandacht aan. Door dat in het begin zorgvuldig te doen, zullen de afspraken meer nageleefd worden.
- › **Het vriendelijk aanspreken van mensen die roken op het terrein is belangrijk.** Doe dat direct als je iemand ziet roken, niet achteraf. Wees discreet en loop even naar de persoon toe.
 - Ga ervan uit dat de persoon niet op de hoogte is van de nieuwe afspraken. Een mogelijke manier om te beginnen is de persoon vragen of hij op de hoogte is van de nieuwe afspraken.
 - Vertel over de nieuwe afspraken, waar er wel of niet gerookt mag worden en waarom het terrein rookvrij is. Leg de nadruk op het gedrag dat je wilt dat de persoon stelt.
 - Voer geen discussie over de nieuwe afspraken. Als de persoon bezwaren heeft, maak hem dan duidelijk bij wie en hoe hij die kan melden. Bijvoorbeeld door een mail te sturen naar het bestuur.
- › Vraag aan bezoekers om elkaar te herinneren aan de nieuwe afspraken en waarom die afspraken er zijn.
- › Het doel van Generatie Rookvrij is niet om over roken te gaan verbieden en mensen te beboeten als ze toch roken. We gaan voor een positief verhaal en vragen aan mensen om niet te roken in het zicht van kinderen. Op die manier krijgen kinderen de kans om rookvrij op te groeien.

Communiceer de afspraken op tijd

Voor je de afspraken invoert, breng je iedereen op de hoogte. Laat aan iedereen weten wat de nieuwe afspraken zijn en wat er van hen verwacht wordt.

- Bedenk hoe je iedereen op de hoogte stelt van de nieuwe afspraken en wat er van hen verwacht wordt. Gebruik daarvoor de door je gebruikte communicatiemiddelen zoals website, e-mail, Facebook, WhatsApp... Er zijn verschillende materialen beschikbaar op www.rookvrijegeneratie.be die gebruikt kunnen worden in de communicatie. Spreek ook zeker af bij wie mensen terecht kunnen met vragen.
- Vergeet ook niet om externe partners in te lichten. Denk maar aan leveranciers, de gemeente, of andere verenigingen actief op het terrein. Ook zij moeten zich aan de nieuwe afspraken houden.
- Maak gebruik van lokale media (zoals het gemeenteblad) om aan iedereen te laten weten dat je op weg gaat naar een rookvrij terrein. Neem contact op met of stuur een persbericht naar de lokale media, het dagblad, het lokale magazine ... En neem contact op met de gemeente voor een artikel in het gemeenteblad. Zo krijgt je veel positieve aandacht.
- Communiceer op een positieve manier:
 - Praat over 'rookvrij', niet over een rookverbod.
 - Verwijs naar Generatie Rookvrij en leg uit dat je het goede voorbeeld wilt geven aan kinderen en hen wilt beschermen.
 - Benoem expliciet dat de nieuwe afspraken niet bedoeld zijn tegen rokers, maar wel om kinderen het goede voorbeeld te geven.
 - Wijs op feiten. Zoals het feit dat kinderen gedrag kopiëren, ook rookgedrag. Zien roken doet later ook zelf roken.
 - Verplaats je in de persoon met wie je communiceert. Wat speelt er voor hem? Bijvoorbeeld een roker die het gevoel heeft dat zijn vrijheid aangetast wordt.
 - Bedenk dat rokers die weerstand bieden vaak spreken vanuit hun verslaving. Dat betekent dat geen enkele reden hen zal overtuigen. In dat geval werkt het beter om de knoop door te hakken en hen vriendelijk te verzoeken mee te werken.
 - Rokers hoeven niet te stoppen om een rookvrije omgeving te realiseren.

Signalisatie en veranderingen aan het terrein

Welke veranderingen zijn er nodig rond het terrein om ervoor te zorgen dat de doelstelling gehaald wordt?

- › Haal asbakken weg van plaatsen die rookvrij zijn.
- › Hang borden en signalisatie op. Zeker op plaatsen waar vroeger veel gerookt werd. Ga je voor een rookvrij terrein? Vraag dan het label van Generatie Rookvrij aan en laat zien dat je terrein rookvrij is. Dat kun je doen op www.generatierookvrij.be.
- › Ga je voor een rookvrij terrein met rookzones? Geef aan waar deze rookzones zich bevinden. Hou hierbij rekening met volgende aanbevelingen:
 - Beperk het aantal rookzones
 - Plaats de rookzone uit het zicht van kinderen
 - Maak de rookzone niet te aantrekkelijk, zodat de kinderen niet verleid worden om naar daar te gaan
 - Maak geen gebruik van het logo, de kleuren of de huisstijl van Generatie Rookvrij in de signalisatie aan of naar de rookzone
 - Vermijd het gebruik van afbeeldingen en foto's waar een sigaret op staat
 - Toon het logo en vermeld het nummer van Tabaksstop aan/in de rookzone
- › Huur je het terrein? Betrek dan zeker de eigenaars van het terrein bij de veranderingen aan het terrein.

Stoppen met roken

Mensen hoeven niet te stoppen met roken om een rookvrij terrein te realiseren. Maar een rookvrij terrein kan rokers wel motiveren om te stoppen met roken en het hen gemakkelijker maken. De mensen die willen stoppen met roken kun je hulp aanbieden. Dat doe je door hen door te verwijzen naar:

- › www.tabakstop.be, waar een overzicht terug te vinden is van de verschillende rookstopmogelijkheden;
- › www.tabakologen.be, waar je een tabakoloog in je buurt kunt vinden. Dat is iemand die een opleiding gevolgd heeft om mensen te helpen om te stoppen met roken;
- › www.smartstop.be, waar jongeren tot 20 jaar informatie vinden over stoppen met roken en zich kunnen inschrijven voor een rookstopprogramma op maat van hen.

Onthoud: rokers blijven welkom. Je vraagt ze alleen om rekening te houden met de nieuwe afspraken. Hoe duidelijker de nieuwe afspraken zijn, hoe meer bekend ze zijn, hoe beter ze nageleefd zullen worden.

Stel een planning op

Zodra het duidelijk is welke acties je gaat uitvoeren, maak je daarvan een plan. De planning is je wegbeschrijving of draaiboek, dus wees zeker concreet genoeg. In je plan moet zeker het volgende staan:

- › Wie is verantwoordelijk voor de actie?
- › Wat is de timing van de actie?
- › Eventueel het budget dat je voor deze actie hebt.

Het onderstaande helpt je om de actie uit te werken:

Actie:

Geef de actie een concrete titel. Bijvoorbeeld: er worden bordjes bij de ingang en op goed zichtbare plaatsen op het terrein geplaatst.

Verantwoordelijke van de actie:

Wie is verantwoordelijk voor de actie? Bijvoorbeeld: de terreinwachter, Jan.

Timing:

Wat is de timing van deze actie? Bijvoorbeeld: twee maanden voor de invoering van het rookvrije terrein: plaatsen van de bordjes bepalen + hoeveel (taak uitgevoerd door Jan); anderhalve maand vooraf bestelling plaatsen (taak uitgevoerd door Jan); dag voor invoering borden plaatsen (door Jan en Kwinten).

Kostprijs:

Wat is het geschatte budget? Bijvoorbeeld: de kosten van de borden.

Stap 5: Voer de acties uit

Tijd voor actie.

Voer je acties uit aan de hand van je planning. Het kan nuttig zijn om iemand aan te duiden die de acties coördineert, zodat het plan gevolgd wordt. Zo kan er bijgestuurd worden mocht dat nodig zijn.

Bij het uitvoeren van de acties is de manier van communiceren belangrijk. Besteed daar dus voldoende aandacht aan

Kies een goed moment van invoeren

Wanneer ga je de nieuwe afspraken invoeren? Kies een gepast moment:

- › bij de start van een nieuw jaar
- › bij een groot evenement of bij een feest
- › bij veranderingen aan het terrein of bij verbouwingen

Er zijn verschillende momenten waarop je de nieuwe afspraken kunt invoeren. Maar maak er zeker een feestelijk moment van.

Stap 6: Evalueer en stuur bij

Lukt het met de nieuwe afspraken? Evalueer het resultaat, maar ook het proces ernaartoe, en stuur eventueel bij. Er zijn verschillende manieren om te evalueren. Je kunt dat bijvoorbeeld doen aan de hand van een fiets:

Daarbij stel je de volgende vragen:

- › **Kilometerteller:** Is de doelstelling gehaald?
- › **Trappers:** Wat zijn de redenen daarvoor? Zijn mensen voldoende geïnformeerd en zijn de afspraken voldoende duidelijk?
- › **Dynamo:** Wat was de motor? Wie was de drijvende kracht? Bijvoorbeeld de werkgroep, iemand van het bestuur ...
- › **Remmen:** Wat kon er beter? Wat remde af?
- › **Bagagedrager:** Was iedereen mee? Houden mensen zich aan de afspraak? Is de handhaving goed gelopen?
- › **Licht:** Waar wil je nog een licht over laten schijnen of wat wil je nog verder onderzoeken? Was er voldoende signalisatie en communicatie?
- › **Wielen:** Waar rij je naartoe? Wat is de volgende stap naar een volledig rookvrij terrein? Welke lessen neem je mee?
- › **Stuur:** Hoe kunnen we bijsturen? Welke aanpassingen zijn er nodig?

Hoe evalueren?

De informatie kun je op verschillende manieren verzamelen.

- Praat met een aantal bezoekers, medewerkers, vrijwilligers..., bijvoorbeeld tijdens de pauze van activiteiten.
- Bespreek de actie op een overleg

Stap 7: Veranker in het beleid

Een rookvrij terrein is niet iets wat op zichzelf staat. Het past in een breder beleid.

Maak de link met andere acties die je doet rond gezond of veiligheid. Lees meer over acties die je kan doen rond gezondheid op www.gezondleven.be.

Bijlagen

Bijlage 1: overzicht van ondersteunend materiaal

Op www.generatierookvrij.be/dasboard zijn verschillende ondersteunende materialen terug te vinden. Sommige van deze materialen kan je enkel downloaden als je het label van Generatie Rookvrij hebt gekregen. Je krijgt dit label als je beslist om je terrein helemaal rookvrij te maken (eventueel met een beperkt aantal rookzones uit het zicht van kinderen).

Het label aanvragen

Het label kan je aanvragen op www.generatierookvrij.be/initiatieven/label-aanvragen. Om het label te krijgen moet je aan enkele zaken voldoen. Check onderstaande checklist.

- › De beslissing is genomen, de datum van invoering is bepaald. Je locatie wordt rookvrij. Voorzie je rookzones, dan zijn ze in aantal beperkt en uit het zicht van kinderen.
- › Je hebt duidelijke afspraken gemaakt en ze zijn opgenomen in een reglement.
- › Je hebt een procedure afgesproken voor de handhaving. Rokers worden aangesproken en vriendelijk gevraagd niet in het zicht van kinderen te roken.
- › Je laat iedereen weten wanneer je locatie rookvrij wordt en wat de nieuwe afspraken zijn, zodat iedereen weet vanaf wanneer rookvrij de norm is.
- › Je haalt de asbakken weg van de plaatsen die rookvrij zijn en voorziet duidelijke signalisatie. Borden, posters en andere signalisatie bestel je op www.generatierookvrij.be

Overzicht van de verschillende ondersteunende materialen

1. Communicatie: informeer jezelf

Gebruik deze materialen om intern mee aan de slag te gaan. Deze materialen zijn vrij te downloaden.

- › **Huisstijlrichtlijnen voor gebruik logo Generatie rookvrij:** Gebruik het logo van Generatie Rookvrij op je eigen materiaal. Het logo kan je op de [website](#) terugvinden. Hou je dan wel aan de richtlijnen. Zo blijft het logo herkenbaar.
- › **Stappenplan / Checklist voor het creëren van een rookvrije omgeving:** Op de website zijn verschillende stappenplannen beschikbaar zoals deze. Specifiek stappenplannen zijn ontwikkeld voor speelterreinen in gemeenten, sportterreinen, jeugdverenigingen en kinderboerderijen.
- › **Korte argumentatienota:** Waarom zou je kiezen voor een rookvrij terrein? Alle argumenten vind je in de argumentatienota. Ook vind je hier antwoorden op de meest gestelde vragen.
- › **Visuele presentatie met cijfermateriaal en uitleg over rookvrije samenleving:** Met deze presentatie kan je Generatie Rookvrij voorstellen in je organisatie.
- › **Routekaart:** Generatie Rookvrij wil dat kinderen geboren vanaf 2019 rookvrij kunnen opgroeien. De initiatieven van Generatie Rookvrij groeien dan ook mee met de kinderen. De routekaart geeft je een overzicht van deze initiatieven.
- › **E-mailhandtekening (mail):** Laat aan iedereen weten dat je meewerkt aan Generatie Rookvrij en dat je ook wilt dat kinderen en jongeren rookvrij kunnen opgroeien door deze e-mailhandtekening onder in je e-mails te plaatsen.

- › **Banner (druk):** Wil je laten zien dat je Generatie Rookvrij steunt? Laat deze banner drukken en hang hem op een goed zichtbare plaats.

2. Communicatie: Informeer anderen

Onderneem je actie rond Generatie Rookvrij of wil je bekendmaken dat je binnenkort rookvrij gaat? Maak gebruik van deze vrij te downloaden materialen.

- › **Overzicht signalisatiemateriaal rookvrije omgevingen:** Dit document geeft je een overzicht van de verschillende signalisatiematerialen die beschikbaar zijn in de webshop van Generatie Rookvrij. Plaats deze signalisatiematerialen op je terrein, zo geef je aan dat je rookvrij bent.
- › **Download flyer (A5):** Download de flyer en laat iedereen weten dat je meewerkt aan Generatie Rookvrij.
- › **Download affiche (A3):** Download de affiche en laat iedereen weten dat je meewerkt aan Generatie Rookvrij.
- › **Download advertentie (A5):** Download de advertentie en plaats deze op je website of in een blad. Zo laat je iedereen weten dat je meewerkt aan Generatie Rookvrij.
- › **Download e-mail:** Met deze e-mail laten je iedereen in je vereniging of externen weten dat je meewerkt aan Generatie Rookvrij.
- › **Download sociale media post:** Maak gebruik van je sociale media om iedereen te laten weten dat je meewerkt aan Generatie Rookvrij. Gebruik hiervoor deze post.

4. Promotiemateriaal 'Generatie Rookvrij'

Gebruik dit promotiemateriaal om iedereen op de hoogte te brengen dat je terrein rookvrij is. Dit materiaal kan je enkel downloaden als je ingelogd bent en het label van Generatie Rookvrij hebt gekregen.

- › **Download Advertentie (A5):** Download de advertentie en plaats deze op je website of in een blad. Zo laat je iedereen weten dat je terrein rookvrij is.
- › **Download Affiche (A3):** Download de affiche en laat iedereen weten dat je terrein rookvrij is.
- › **Download E-mail:** Met deze e-mail laten je iedereen in je vereniging of externen weten dat je terrein rookvrij is.
- › **Download Flyer (A5):** Download de flyer en laat iedereen weten dat je terrein rookvrij is.
- › **Download Sociale Media post:** Maak gebruik van je sociale media om iedereen te laten weten dat je terrein rookvrij is. Gebruik hiervoor deze post.

5. Webshop Bestel je materiaal

In de [webshop](#) vind verschillende materialen zoals borden, vlaggen, banners die je kan gebruiken op je terrein om aan te geven dat het rookvrij is.

Bijlage 2: Vink af naar een rookvrij terrein

Stap 1: Creëer draagvlak

- Bij het bestuur of de eigenaars van het terrein.
- Bij trainers, afgevaardigden, coaches, coördinatoren en anderen die actief zijn op het terrein.
- Bij ouders en leden.
- Er is een werkgroep opgericht of komt als vast punt aan bod op een ander overleg.

Stap 2: Breng de beginsituatie in kaart

- Meninge zijn verzameld.
- Alles wat we doen rond rookvrije omgevingen is opgelijst.

Stap 3: Bepaal prioriteiten en formuleer doelstellingen

- We weten wat we willen bereiken. Volledig rookvrij (met rookzones uit het zicht van kinderen) of een eerste stap in die richting.

Stap 4: Werk acties uit

- Er zijn acties uitgewerkt.
- De acties zijn gepland.

Stap 5: Voer acties uit

- Een gepast moment van invoeren is bepaald.
- De acties zijn op tijd gecommuniceerd.

Stap 6: Evalueer en stuur bij

- De acties zijn geëvalueerd.
- De acties worden bijgestuurd.

Stap 7: Veranker in het beleid

- We pluggen het rookvrij terrein in een breder gezondheidsbeleid.